

10/4504

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 11.08.2026
Sayı : 1852

Tahsin BECAN
CHP Yalova Milletvekili
Milli Savunma Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yalova'da ülke tarımı açısından stratejik öneme sahip olan kivi üretiminde yaşanan yapısal sorunların, üreticilerin karşı karşıya bulunduğu ekonomik zorlukların, pazarlama ve ihracat süreçlerinde yaşanan aksaklıkların ve sektörün sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik alınması gereken önlemlerin araştırılarak çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılması hususunu saygılarımızla arz ederiz. 04.08.2026

Tahsin BECAN
Yalova Milletvekili

GEREKÇE

Yalova, Türkiye’de modern kivi yetiştiriciliğinin başladığı ilk il olmasının yanı sıra uzun yıllardır ülkemizin en önemli kivi üretim merkezlerinden biridir. İlk ticari üretimin Yalova’nın Altınova ilçesinde başlamasıyla birlikte, sahip olduğu iklim koşulları, bilgi birikimi ve üretici deneyimi sayesinde Yalova, Türkiye kivi üretiminde öncü konuma ulaşmıştır. “Yalova Kivisi”nin coğrafi işaret tescili alması da bu ürünün kalite ve marka değerini ortaya koymaktadır. Türkiye’deki kivi üretiminin yüzde 30’a yakını Yalova tarafından karşılanmaktadır.

Tüm bu avantajlara rağmen kivi üreticileri, son yıllarda giderek ağırlaşan ekonomik koşullar altında üretimlerini sürdürmeye çalışmaktadır. Gübre, zirai ilaç, mazot, elektrik, sulama, işçilik, ambalaj ve lojistik maliyetlerinde yaşanan olağanüstü artışlar üreticilerin gelirlerini önemli ölçüde azaltmıştır. Buna karşın üretici fiyatları aynı oranda artmamakta, üretici emeğinin karşılığını alamamaktadır.

Öte yandan, İran’dan yapılan kivi ithalatı da yerli üreticilerin emeğini ve gelirini doğrudan tehdit etmektedir. Üretim maliyetleri her geçen gün artarken, hasat döneminde kontrolsüz ithalat nedeniyle üreticimizin ürünü değerinde alıcı bulamamaktadır. Türkiye, 2024 yılında 3 bin 361 ton kivi ithalatı için 1 milyon 463 bin dolar öderken, 2025 yılında ithalat miktarı 7 bin 413 tona, döviz ödemesi ise 4 milyon 680 bin dolara çıkmıştır. Buna göre ithalat miktarı yüzde 120, ödenen döviz ise yüzde 220 artmıştır. Türkiye’nin kivi ihracatı ise 2025 yılında yüzde 32 azalarak 8 milyon 413 bin dolardan 5 milyon 734 bin dolara gerilemiştir. 2025’te Türkiye’ye en fazla kivi ithalatı 3 milyon 407 bin dolarla İran’dan yapılmış, daha sonra 1 milyon 10 bin dolarla Şili’den yapılan kivi ithalatı gelmiştir. İran’dan yapılan kivi ithalatı yüzde 326, Şili’den yapılan ithalat ise yüzde 54 artmıştır.

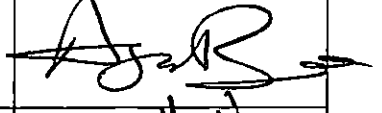
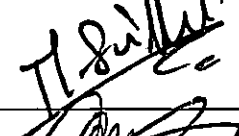
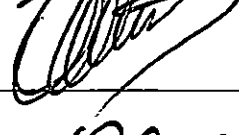
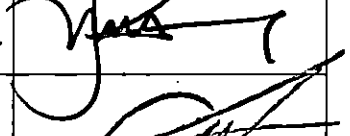
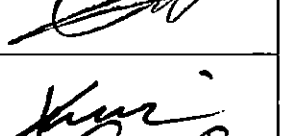
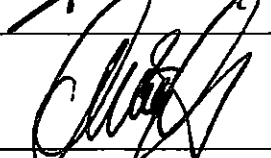
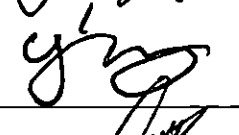
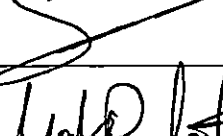
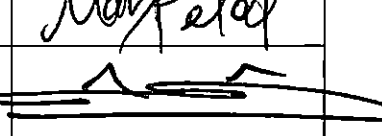
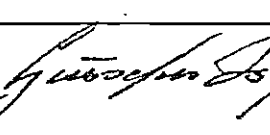
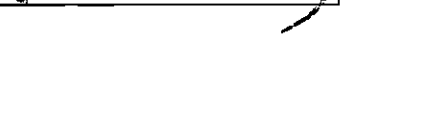
Yalova’da tarım arazileri üzerinde giderek artan yapılaşma baskısı da kivi üretiminin geleceğini tehdit etmektedir. Özellikle Altınova başta olmak üzere verimli tarım alanlarının sanayi, konut ve farklı kullanım alanlarına dönüşmesi, uzun yıllar emek verilerek oluşturulan kivi bahçelerinin azalmasına neden olmaktadır.

Diğer taraftan iklim değişikliğinin etkileri her geçen yıl daha belirgin hale gelmektedir. İlkbahar donları, aşırı sıcaklar, düzensiz yağışlar, dolu olayları ve kuraklık, kivi üretiminde verim ve kalite kayıplarına yol açmaktadır. Buna ek olarak kahverengi kokarca gibi zararlılar ile çeşitli bitki hastalıkları da üreticilerin mücadele maliyetlerini artırmaktadır.

Kivi üretiminin sürdürülebilirliği açısından sulama altyapısının güçlendirilmesi, modern depolama kapasitesinin artırılması, ürünün katma değerli şekilde işlenmesi ve ihracat pazarlarının geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Üreticilerin önemli bölümü ürünlerini hasat döneminde düşük fiyatlarla satmak zorunda kalmakta; yeterli depolama, pazarlama ve kooperatifleşme olanaklarına erişememektedir.

Yalova’daki kivi üretiminin mevcut durumunun iyileştirilmesi, üretim maliyetlerinin üreticiler üzerindeki etkilerinin araştırılması, tarım alanlarının korunmasına yönelik mevcut uygulamaların yeterliliği, iklim değişikliği ve doğal afetlerin üretime etkilerinin incelenmesi, sulama altyapısı, su kaynakları, depolama, paketleme, markalaşma ve ihracat süreçlerinde yaşanan sorunların çözümü ile kooperatifleşme ve üretici örgütlenmesinin güçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Coğrafi işaretli “Yalova Kivisi”nin ulusal ve uluslararası pazarlardaki rekabet gücünün artırılması ve tarımsal üretimin sürdürülebilirliği için alınması gereken yapısal tedbirlerin ortaya konulması şarttır. Bu çerçevede, Yalova’da kivi üretiminde yaşanan yapısal sorunların, üreticilerin karşı karşıya bulunduğu ekonomik zorlukların ve sektörün sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik alınması gereken önlemlerin araştırılarak çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde Meclis Araştırması açılması zorunlu hale gelmiştir.

..... Sayılı Meclis Araştırma Önergesi İmza Çizelgesi

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
2. Aysu BAKOĞUR	Bartın mu	
3. Jale Nur SÖLÜ	Eskişehir mu	
4. Orhan SARIBAL	Bursa mu.	
5. Barış BEKTAŞ	Konya mu	
6. Samra Dincer	Ankara mu	
7. Can Anar	Tekirdağ mu.	
8. Ali KARAOBA	Uşak mu.	
9. Ali Öztuna	K.Maraş	
10. Gamze Akkış İlgezde	İstanbul	
11. Vecdî Gmlyar	Kırklareli mu	
12. Serkan SARI	Balıkesir mu.	
13. Mahir PAŞA	İzmir	
14. Hüseyin YILMAZ	Aydın mu.	
15. Gürce EROL	Elaazığ mu	

30.		
29.		
28.		
27.		
26.		
25.		
24.		
23.		
22.		
21.		
20.	Edin	Fidina
19.	Il. dip. Ferganin	10-azobu
18.	Howl Green Agam	Qulur
17.	Norden Yonhar	Yekidif
16.	Engin acray	Istobul
		Exhum!